

عکس‌های زیرخاکی حماسه

هنوز سه ماه از راه اندازی پویش «عکس‌های زیرخاکی حماسه» روزنامه خراسان به همراه خانواده‌های شهدا و رزمندگان دفاع مقدس در سه استان خراسان رضوی، جنوبی و شمالی سپری نشده است اما تا روز گذشته بیش از ۸۰۰۰ عکس از سال‌های دفاع مقدس گردآوری شده است، تصاویری که بسیاری از آن‌ها تا به حال در آلبوم‌های شخصی رزمندگان دفاع مقدس و خانواده‌های شهدا بایگانی شده بود و با تشکیل گروهی در فضای مجازی از هم‌زمان خود خواستند به سراغ آلبوم‌های شخصی خود بروند و تصاویر آن را با دیگران به اشتراک بگذارند. علاقه‌مندان به مشارکت در این پویش مشترک روزنامه خراسان رضوی و رزمندگان دفاع مقدس می‌توانند با ارسال متن «فراخوان عکس دفاع مقدس»، به شماره پیامکی روزنامه خراسان (۲۰۰۹۹۹)، به گروه ایجاد شده در فضای مجازی ملحق شوند و عکس‌های آلبوم‌های شخصی خود از دوران دفاع مقدس را با دیگران به اشتراک بگذارند تا در آینده شاهد ثبت این عکس‌ها در قالب مجموعه‌ای ارزشمند باشیم. در ادامه منتخبی از عکس‌ها را می‌بینیم.

عکس: میثم دهقانی

**گفت و گوی خراسان با سردار سرتیپ پاسدار
یعقوب‌علی نظری، فرمانده سپاه امام رضا (ع)**

دفاع مقدس همچنان ادامه دارد

هم‌زمان با روزهای ابتدایی دفاع مقدس تعداد زیادی از رزمندگان در صحنه دفاع از مرزهای سرزمینی مان حضور یافتند. اولین تیپیی که از خراسان شکل گرفت تیپ ۲۱ امام رضا (ع) بود و کم‌کم تیپ جوادالائمه (ع)، تیپ امام صادق (ع) و لشکر ۵ نصر و یگان‌های تخصصی و در ادامه تیپ اطلاعات شکل گرفت. خراسانی‌ها در تمام لحظات دفاع مقدس از شرق تا غرب کشور حضور یافتند و رشادت‌های زیادی از خود نشان دادند. یکی از این افراد یعقوب‌علی نظری فرمانده کنونی سپاه امام رضا (ع) است که پس از دفاع مقدس نیز در میدان‌های مختلف در زمینه جنگ اقتصادی، جنگ فرهنگی و دیگر مبادین برای خدمت به مردم حضور یافت. او معتقد است اگر چه جنگ تحمیلی تمام شده اما هنوز دفاع مقدس ادامه دارد. در این مطلب گفت و گوی روزنامه خراسان را با سردار سرتیپ پاسدار یعقوب‌علی نظری، فرمانده سپاه امام رضا (ع) می‌خوانید.

گفت و گو

بهبودی نیا

لطفاً درباره نقش استان خراسان و رزمندگان آن در دوران دفاع مقدس صحبت کنید.

استان خراسان در زمان دفاع مقدس به عنوان یکی از استان‌های فعال در زمینه دفاع از مرزهای سرزمینی مان به شمار می‌آمد و از غرب تا جنوب کشور همه جاصحنه رشادت‌ها و بزرگ‌مردی‌های مردان این پهنه از کشور بود. اگر بخواهیم نقش خراسان را در دو جمله تبیین کنیم از نظر مکانی در طول جبهه مستقر بودند و از غربی ترین نقاط مرزهای کشور تا جنوبی ترین نقاط حضور داشتند و استان خراسان یکی از استان‌های بسیار تعیین‌کننده و موثر در دوران دفاع مقدس بود. اعتقاد ما این است که اهداف، هر قدر بزرگ‌تر و معنوی‌تر باشد معادلات و راهکارها هم در ارتباط و رسیدن به این اهداف با ظرفیت‌تری می‌شود. دفاع مقدس دفاع از ارزش‌ها بود و امام خمینی (ره) از ابتدای انتباه‌های دفاع مقدس بودند. در لحظه لحظه هشت سال دفاع مقدس، دفاع از ارزش‌ها موج می‌زد و وقتی اهداف بزرگ مد نظر باشد چه در زمان دفاع از مرزها و چه در زمینه‌های مدیریتی کشور تعداد زیادی از این اهداف محقق می‌شود.

مختصری درباره فعالیت‌های سپاه بعد از دفاع مقدس توضیح دهید.

حوزه دفاع از نظام مقدس اسلامی فقط در بخش نظامی منحصر و خلاصه نمی‌شود. ما معتقد هستیم هر جایی که دشمن حضور یابد و هدفش خدشه به نظام مقدس اسلامی، این کشور و مردمی که نظام مقدس اسلامی را تشکیل می‌دهند باشد آن جا وظیفه دفاع صادق است و ما باید حضور یابیم چون ماموریت سپاه، دفاع از دستاوردهای انقلاب اسلامی به صورت عام است بنابراین در مقطع دفاع مقدس در عرصه نظامی این دفاع ضرورت یافت و بعد از دفاع مقدس در عرصه‌های ماموریتی و در زمینه مسائل امنیتی در استان خراسان در همان دوران گروگان‌های زیادی گرفتند. به عنوان مثال در یکی از موارد در تربت حیدریه ۷۲ گروگان گرفتند و در نهبندان مشکلات امنیتی به وجود آمد و سپاه در این موارد در ورود کرد. در ادامه عرصه‌های فرهنگی یکی از مواردی بود که سپاه احساس وظیفه و به آن ورود کرد که رهبر معظم انقلاب از آن با عنوان تهاجم فرهنگی و شبیخون فرهنگی یاد کردند. در این مرحله نیز سپاه وظیفه خودش دانست که متکی بر مردم که همان بسیج باشد به این عرصه‌ها ورود کند. یکی از عرصه‌های دیگر که چندین سال است دشمن بر آن متمرکز شده، عرصه اقتصادی است. البته سپاه در عرصه سازندگی بعد از جنگ نیز به اشکال مختلف ورود کرد و به صورت متمرکز قرارگاه سازندگی خاتم الانبیا در سپاه شکل گرفت که از توانمندی‌ها و ابزار آلاتی که نتیجه رشد سپاه در دفاع مقدس و در اختیار سپاه بود برای سازندگی ویرانی ناشی از جنگ استفاده کرد.

درباره میزان توجه سپاه به سازندگی و روستاها پس از دفاع مقدس توضیح دهید.

بعد از مدتی به فرمان‌ر رهبر معظم انقلاب بسیج سازندگی تشکیل شد و با تشکیل بسیج سازندگی بسیجیان برای خدمت‌رسانی به روستاها رفتند و در ادامه گروه‌های جهادی تشکیل شد که ذیل مدیریت بسیج سازندگی به این روستاها اعزام می‌شدند. گروه‌های خدمت‌فعالیت‌هایی مثل گروه‌های پزشکی، فرهنگی، عمرانی و خدمات اشتغال را در دستور کار قرار دادند که این نوع خدمت‌رسانی به تشکیل قرارگاه پیشرفت و آبادانی انجامید و علاوه بر این‌ها بسیج مهندسین صنعت چند سالی است که ورود کرده و در حوزه صنعت و خطوط تولید صنعت خدماتی را ارائه می‌دهد. بسیج مهندسین کشاورزی در زمینه مباحث کشاورزی فعالیت می‌کند و از طرفی در حوزه شرکت‌های دانش‌بنیان اقداماتی انجام شده است و پژوهش‌هایی

در حال انجام است و ثمره این تحقیقات به محصولات تبدیل می‌شود. در زمینه اشتغال‌های جدید نیز در فضای مجازی اقداماتی در دستور کار قرار گرفته است و به جرئت می‌توان گفت سپاه حداقل در شش تشکیلات در حوزه اقتصادی با محوریت دستگاه‌های بخش اجرایی کشور مشغول خدمت است و مشکلات زیادی از حوزه صنعت و دیگر حوزه‌ها تا امروز حل شده است.

خدمات سپاه در حاشیه شهرها در چه حوزه‌هایی بوده است؟

حاشیه شهر مشهد که مورد تاکید ویژه مقام معظم رهبری است، جمعیت کلان و معضلات اجتماعی، فرهنگی و امنیتی زیادی داشته و دارد. سپاه درباره حاشیه شهر مشهد ماموریت یافت برای خدمت به این بخش از شهر قرارگاه شهید برونسی را تشکیل دهد. این قرارگاه اجتماعی امنیتی از سال ۹۴ در مشهد فعالیتش را شروع کرده و تا امروز اقدامات متعددی از جمله اقدامات عمرانی مانند ساخت سالن‌های ورزشی، مرمت مساجد، مرمت خانه‌های مردم، اشتغال‌زایی و اقدامات معیشتی را در دستور کار قرار داده است. ولی نکته‌ای که باید به آن توجه داشت این است که مشکلات ایجاد شده در حاشیه شهر طی سال‌ها به وجود آمده است و رفع آن‌ها نیاز به زمان دارد و مادر کنار دستگاه‌های مربوط مشکلات اساسی را بررسی و باتوکل بر خداوند حل می‌کنیم. سپاه در حاشیه شهرها با برپایی کارگاه‌های کوچک و کلاس‌های آموزشی و همچنین اعطای تسهیلات، حمایت‌هایی را در دستور کار قرار داده و در ادامه با برگزاری نمایشگاه‌های موقت محصولات تولید شده توسط افراد را عرضه می‌کند. یکی از خدماتی که در حاشیه شهرها به صورت جدی در دستور کار ماست ارائه جهیزیه به جوانان در آستانه ازدواج است که فقط طی یک سال گذشته ۶ هزار جهیزیه تهیه شد. البته ما بین خیران و مردم نیازمند واسطه هستیم و این نوع اقدامات بر کمک‌های مردمی و بسیج مردمی بنا نشده است.

فرمانده سپاه امام رضا (ع): وقتی

ما در زمان دفاع مقدس وارد جنگ

شدیم اگر می‌خواستیم صبر کنیم

که به ما تانک یا تجهیزات نظامی

بدهند جنگ را باخته بودیم

آیا سپاه فعالیت‌های اقتصادی نیز دارد؟

ما هیچ اقدامی که منتج به درآمدی باشد نداریم و تمام کارهای ما هزینه‌ای است زیرا اگر درآمدی در سپاه ممنوع است. اما برخی افراد به فعالیت‌های عمرانی خاتم الانبیا (که آن‌هم به صورت مرکزی در خارج از استان مدیریت می‌شود) اشاره داشته‌اند و این نوع فعالیت را از اقدامات اقتصادی قلمداد می‌کنند که درباره قرارگاه سازندگی مرکزی خاتم الانبیا باید گفت این قرارگاه، قرارگاه اقتصادی نیست بلکه یک قرارگاه سازندگی است. این قرارگاه در مزایده‌ها و مناقصه‌ها شرکت می‌کند و چون قیمت پیشنهادی پایین است پس درآمد آن چنانی نخواهد داشت و به عبارتی قرارگاه خاتم الانبیا در پروژه‌هایی وارد می‌شود که به دلیل به صرفه نبودن اقتصادی، دیگر پیمانکاران آن را اجرا نمی‌کنند و با هدف سازندگی و بدون چشمداشت به درآمد‌های مالی وارد این قرارگاه‌ها می‌شود به عنوان مثال راه‌آهن مرزی و خط صلح جنوب شرق کشور که برای دیگران صرفه اقتصادی ندارد به قرارگاه خاتم الانبیا (ص) سپرده می‌شود و در برخی از موارد درود این قرارگاه دلائل دیگری دارد، به عنوان مثال در برخی موارد دیک پروژه وجود دارد که شرکت‌های فعال در

کشور توانمندی فنی اجرای آن را ندارند یا پروژه در منطقه‌ای قرار گرفته که به دلیل مسائل امنیتی شرکت‌های دیگر در آن محل برای فعالیت دچار مشکل هستند. طبیعتاً این قرارگاه با هدف سازندگی وارد این نوع پروژه‌ها می‌شود نه کسب درآمد. قرارگاه سازندگی سپاه در هر جایی که پروژه اجرایی کند در کنارش یک قرارگاه محرومیت‌زدایی با نام قرارگاه محرومیت‌زدایی «کوثر» دارد که اگر مبلغی از محل اجرای پروژه‌ها در قرارگاه خاتم الانبیا باقی‌مانده باشد این مبالغ توسط قرارگاه کوثر در مسیر ساخت و ساز در زیرساخت‌هایی مانند پل، جاده و دیگر موارد عمرانی هزینه می‌شود. ما هم در بسیج سازندگی در استان از این اقدامات انجام می‌دهیم.

یکی از الگوهای مدیریتی در دوران دفاع مقدس را که هنوز در سپاه مورد استفاده قرار می‌گیرد، بیان کنید.

مادر سپاه هر اقدامی را که انجام چه در زمینه خدمت به مردم و چه در زمینه خدمت به نظام جمهوری اسلامی جز وظایف خود می‌دانیم اما اجرای این وظیفه مبتنی بر داشته‌ها نیست. یکی از مشکلاتی که در کشور ما وجود دارد فرهنگ مدیریتی است، مادر سپاه یک تجربه از دفاع مقدس به نام فرهنگ دفاع مقدس داریم که بخشی از آن به مدیریت و فرماندهی می‌پردازد و اگر در زمان دفاع مقدس ما با این دید که چه امکاناتی داریم و چه امکاناتی نداریم می‌خواستیم وارد میدان شویم نباید جلوی صدام می‌ایستادیم. مادر سپاه اکنون نیز با همین نگرش وارد عرصه خدمت‌رسانی می‌شویم و تفاوت مدیران سپاه با مدیران دستگاه‌های اجرایی دیگر در همین نکته نهفته است. مدیران سپاهی به داشته‌ها و نداشته‌ها توجه نمی‌کنند و امکانات و تجهیزات نمی‌مانند و با همین دیدگاه به مسائل زیادی وارد آن‌ها را حل می‌کنند به عبارتی ما به هیچ عنوان بن بست نداریم و وقتی دیدگاه‌ها و فکر این بود شما موفق هستید ولی اگر دیدگاه این نبود همان اول متوقف می‌شوید. امروز ما مشکل برخی از مدیران را در تفکر و فرهنگ می‌بینیم که اگر تفکر و فرهنگ و اندیشه مبتنی بر نگاه انقلابی باشد به هیچ عنوان بن بست و توقف در کار نیست. وقتی مادر زمان دفاع مقدس وارد جنگ شدیم اگر می‌خواستیم صبر کنیم که به ما تانک یا تجهیزات نظامی بدهند جنگ را باخته بودیم. اکنون در عرصه اقتصادی نیز به همین شکل است. امکانات و نیروی انسانی خوبی وجود دارد و معتقد هستیم که مردم باید به عنوان نیروی انسانی موثر به میدان ورود کنند و ضوابط مزاحم را از بین ببرند ولی اکنون دستگاه‌های مسئول تنها به مشکل مردم در ارفع نمی‌کنند بلکه وقتی به برخی از روستاها مراجعه می‌کنند مردم به آن‌ها می‌گویند ما نمی‌خواهیم شما چیزی به ما بدهید فقط دست و پای ما را بگیرید و چوب‌لای چرخ ما نگذارید.

اقدامات سپاه در زمان کرونا چه بوده است؟

کرونا یک ویروس منحوس است که حدود هشت ماه است با آن درگیر هستیم و طبیعی است که مواجهه ما با همه پدیده‌ها باید یک مواجهه فعال باشد نه مواجهه انفعالی. ما هم از همان روزهای ابتدایی اسفند ماه به میدان وارد شدیم و رویکرد ما این بود که علوم پزشکی استان را همراهی کنیم و کمک موثری داشته باشیم. با همین دیدگاه در دو بخش وارد میدان شدیم؛ یکی در حوزه بسیج جامعه پزشکی و یکی در زمینه معاونت بهداشت و درمان. در ادامه نیز مراکز قرنطینه‌ای در بیرون بیمارستان‌ها تشکیل شد و نیروی انسانی خدماتی و متخصص با ظرفیت‌های مردمی به علوم پزشکی معرفی شدند. ارائه خدمات به مردم در قالب بسیج جامعه پزشکی و حتی شست و شو و غسل میت به صورت گسترده از اقدامات دیگر سپاه بسیج بود. همچنین درباره بازگشایی حرم مطهر نیز در کنار آستان قدس خدمات اولیه را ارائه دادیم و تمام این اقدامات را همان نیت انجام شد که سپاهیان و رزمندگان با هدف دفاع از سلامت مردم در هشت سال دفاع مقدس انجام دادند.

و کلام پایانی؟

وقتی اهداف و نیت مقدس شدند فعالیت هم با همان ملاحظات تقدس پیدا می‌کند. سپاه به دو دلیل وظیفه دارد در این عرصه‌ها حضور یابد و البته ظرفیت‌های لازم را نیز دارد؛ یکی به این دلیل که این اهداف، اهداف معنوی و ارزشی است و ضمانت‌پذیری این اهداف ارزشی و معنوی اتصال به ولایت است و ما هدایت می‌شویم و مرتب تحت هدایت‌های ولایت هستیم و این موضوع قدرت معنوی تولید می‌کند، از طرف دیگر سپاه به مردم متصل است و عصاره مردمی هم بسیج است بنابراین سپاه این توانمندی را پیدا می‌کند که با قدرت‌هایی که ذکر شده جبهه‌ها را مقاومت و چه در عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی به کمک مردم بهشتابد.